

Informacje ogólne o powodzi

Powódź - przejściowe zjawisko hydrologiczne polegające na wezbraniu wód rzecznych lub morskich w ciekach wodnych, zbiornikach lub na morzu powodujące po przekroczeniu przez wodę stanu brzegowego zatopienie znacznych obszarów lądu - dolin rzecznych, terenów nadbrzeżnych lub depresyjnych, doprowadzające do wymiernych strat społecznych i materialnych. Jest jedną z najbardziej groźnych i niszczycielskich w skutkach klęsk żywiołowych. Walka z nią jest stale aktualnym problemem ogólnosiwiatowym. Poważny wpływ na występowanie powodzi ma istniejący układ rzek oraz występująca w poszczególnych okresach roku sytuacja hydrologiczno-meteorologiczna.

Powodzie w Polsce ze względu na proces powstawania, wezbrania można podzielić na typy:

- opadowe - których przyczyną są silne opady naturalne czyli o dużym natężeniu lub rozlewne na dużym obszarze zlewnym.
- roztopowe - których przyczyną jest gwałtowne topnienie śniegu
- zimowe - których przyczyną jest nasilenie niektórych zjawisk lodowych
- sztormowe - których przyczyną są silne wiatry, sztormy występujące na zalewach i wybrzeżach

Przyczyny wystąpienia powodzi mogą więc być różne: intensywne opady deszczu, roztopy wiosenne, zatamowanie biegu rzeki przez zatory lodowe czy osuwiska, uszkodzenie obiektów hydrotechnicznych (np. przerwanie tamy), cofka, tsunami i in. Paradoksalnie, częstym i bardzo groźnym zjawiskiem na terenach suchych jest tzw. powódź błyskawiczna.

Nasza gmina jest jedną z czterech gmin powiatu krakowskiego o największym zagrożeniu powodziowym. Południową granicę gminy stanowi rzeka Wisła. Obwałowania chroniące teren gminy przed powodzią mają długość 16 km od południowej strony Wisły oraz na długości 3 km od strony zachodniej - wały Potoku Kościelnickiego. W przypadku przerwania wałów rzeki Wisły lub Potoku Kościelnickiego powodzią zagrożona jest cała dolina Wisły na terenie gminy, co stanowi około 40% jej powierzchni. Właściwie cała długość obwałowań wymaga modernizacji (oprócz wałów cofkowych Potoku Kościelnickiego, które zostały zmodernizowane w 2012 r.). Pozostałe obwałowania nie są budowlami hydrotechnicznymi, w chwili obecnej można powiedzieć, że są to nasypy ziemne nie spełniające standardów ochrony przeciwpowodziowej.

Stan prawny wałów na całej długości musi być uregulowany. Działki muszą zostać wyłączone. Dzisiaj (2014 r.) 80% wałów to własność osób fizycznych, co jest przeszkodą przy realizacji prac budowlanych i modernizacyjnych.

Na 75% długości wałów na terenie naszej gminy zostały zrealizowane drogi serwisowe, ułatwiające prowadzenie akcji przeciwpowodziowych, ale głównie służące właściwej konserwacji tych budowli. Na odcinkach, w których jest ich brak w/w czynności są utrudnione a czasami wręcz niemożliwe.

Poza zagrożeniem powodzią ze strony rzeki Wisły i Potoku Kościelnickiego na obszarze gminy występują lokalne podtopienia wskutek wystąpienia z brzegów podstawowych cieków wodnych: Ropotek (Kikliowiec), Tropiszowski, Igołomski, Pobiednicki, Rudnik. To lewobrzeżne dopływy Wisły, które zostały połączone we wspólny system odwadniający, połączony kanałami, a następnie trzema pompowniami, woda przepompowywana jest do międzywala.

Ostatnia powódź 2010 r. pokazała potrzebę uzupełnienia istniejących pompowni o jeszcze jedną zlokalizowaną w miejscowości Odwiśle, przy naturalnym ujściu potoku Tropiszowskiego, a w pozostałych należałoby przeprowadzić prace polegające na podniesieniu szaf sterownych, aby w przypadku podniesienia wody pompownie mogły sprawnie funkcjonować należałoby zabezpieczyć je w niezależne źródło zasilania, aby w przypadku braku dostawy energii elektrycznej woda mogła być pompowana.

Opisane potoki melioracji podstawowych i kanały (będące w zarządzie Małopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych), które doprowadzają do przepompowni wody opadowe, powinny być każdego roku konserwowane, czyli udrażniane przez ich wykaszanie i odmulanie. Intensywna produkcja warzyw prowadzona na terenie gminy przyczynia się do dużej żyzności spływającej wody z pól do rowów co stanowi znakomite podłoże do wzrostu traw turzyc itp. Poza powyższym potok Ropotek (Kikliowiec) wymaga przeprowadzenia regulacji jego koryta. Ciek ten płynie w sposób nieuregulowany, meandrując wśród drzew, co w przypadku prowadzenia przez niego wód powodziowych często kończy się zatorami, a co się z tym wiąże podtopieniami posesji i gruntów rolnych.

Potok zostałby ujarzmiony poprzez wybudowanie planowanego i zapisanego w Programie Małej Retencji dla Województwa Małopolskiego zbiornika Szarbia. Zbiornik taki mógłby przechwytywać falę powodziową przyczyniając się do jej obniżenia, a w okresach suszy podwyższałby stany wody na cieku.

Na potokach na terenie gminy istnieje wiele mostów i przepustów wiele z nich należy przebudować, a najpilniejszym zadaniem do realizacji jest przepust na kanale nr 2, gdzie powyżej niego zlokalizowane są przepusty ramowe a on będąc ostatnim przed ujściem ma konstrukcję podwójnego okulara powodującego podpiętrzanie się wody i podtapianie okolicznych użytków rolnych i gospodarstw.

Zachodnią granicę gminy stanowi Potok Kościelnicki, który bezpośrednio nie stanowi zagrożenia powodziowego, gdyż posiada wały cofkowe na dzień dzisiejszy wyremontowane? Jednakże podczas powodzi w 2010 r. została zerwana kładka rowerowo-pieszna nad tym ciekami pozwalająca mieszkańcom gminy na szybką komunikację z miastem Kraków oraz miastem Niepołomice.

Gmina posiada magazyn przeciwpowodziowy zaopatrzonego w worki na piasek, na terenie gminy istnieje również magazyn Obrony cywilnej, z którego można pobrać sprzęt przeciwpowodziowy czy też kurtki przeciwdeszczowe, gumowce, łopaty.

Igołomia-Wawrzeńczyce

Poza tym gmina na bieżąco może pobierać w razie zagrożenia powodziowego sprzęt z wojewódzkiego magazynu przeciwpowodziowego, w magazynie znajduje się sprzęt i materiały wykorzystywane w czasie powodzi, tj. agregaty pompowe, agregaty prądotwórcze, osuszacze, łódzie i worki na piasek.

Jednostki OSP z terenu Gminy są dobrze zabezpieczone w sprzęt p.powodziowy. Na stanie działających na terenie gminy 9 jednostek OSP jest 17 pomp pływakowych i szlamowych, 9 agregatów prądotwórczych.

W razie potrzeby w działaniach przeciwpowodziowych gmina może liczyć na pomoc Państwowej Straży Pożarnej, sąsiednich OSP, na podstawie uzasadnionego wniosku do Wojewody Małopolskiego istnieje również możliwość użycia wojska.

Gmina podpisała z prywatnymi firmami porozumienia na użyczenie sprzętu podczas zagrożenia powodziowego. Porozumienia te stanowią podstawę do uruchomienia "zlecenia -zamówienia" przekazywanego do firmy w zależności od kształtującego się zagrożenia powodziowego drogą telefoniczną lub w inny sposób.

Stan ostrzegawczy jest to umowny stan wody informujący o możliwości wystąpienia Wskutek niekorzystnych intensywnych opadów deszczu i nawałnic tylko w latach 2007 - 2013 gmina Igołomia - Wawrzeńczyce poniosła straty w infrastrukturze komunalnej na wartość 12 403 425 zł. (zatwierdzone protokołami Komisji Wojewódzkiej) głównie w drogach gminnych (zniszczonych zostało 80.84 km dróg).